

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ

UKRAINIAN LABOR NEWS

Адреса: The Provincial Library City
Cor. Pritchard Ave. and McG
Winnipeg, Man., Canada

Address:
Cor. Pritchard Ave. and McGregor St.,
Winnipeg, Man., Canada.

PIK IX. Ч. 1 (897). СУБОТА, 1. СІЧНЯ 1927. WINNIPEG, MAN. SATURDAY, JANUARY 1st, 1927. No. 1 (897). VOL. IX.

ЛІБЕРАЛЬНИЙ ПРЕЗИДЕНТ ВЯЗНЕМ АМЕРИКАНЦЯ ЛАТИМЕРА.

Др. Т. С. Вака, представник ліберального уряду Нікарагви вис формальний протест проти інтервенції.

ВАШИНГТОН, 30. грудня. — Педро Ж. Запеда, представник нікарагванського ліберального уряду в місті Мексико, заявив сьогодні, що ліберальний президент Нікарагви др. Сакаса є в'язнем американського віцеадмірала Латимера в Пуерто Кабасас.

Запеда сказав, що Злучені Держави відтяли всю комунікацію між Сакасою а зовнішнім світом при допомозі наложених стислої цензури на сташі радія.

ВАШИНГТОН, 29. грудня. — Др. Т. С. Вака, представник ліберального уряду Нікарагви, вис до державного департаменту формальний протест проти американської окупації міста Пуерто Кабасас, ув'язнення ліберального президента Сакаси й наложених американської цензури на нікарагванські міста.

БЛУФІЛДС, Нікарагва, 27-го грудня. — Після чотирох днів боротьби в Ляс Перлас, недалеко Блуфілдс, ліберальні війська прогнали консервативів на полудне в напрямі Ель Блюф. Жертви по обох сторонах були великі, але числа убитих і ранених не оголошено. Становище консервативного уряду стає шораз більше критичне.

МАНАГВА, Нікарагва, 28. грудня. — 3 400 жовнів консервативного уряду, які закривали відступ своєї армії у триденному бою з ліберальним військом у Ляс Перлас, багато було убитих, а інші були окружені й піддалися.

Кажуть, що 600 консервативних жовнів, які втекли втіч перед лібералами до Ель Блюф, будуть розброєні американськими моряками, бо те місто проголошено "неутралною зоною".

СЕНАТОР ЗАЖАДАЄ ВІДТЯГНЕННЯ ВІЙСЬКА З НІКАРАГВИ.

Демократичний сенатор Рендал обіцяє урядові поміч в його посяганні на незалежність Нікарагви.

ВАШИНГТОН, 29. грудня. — Демократичний сенатор Гвілер з Монтани заявив, що внесе в сенат резолюцію, в якій буде домагатися відтягнення американських воєнних кораблів з Нікарагви.

Зате другий демократичний сенатор, Рендал з Луїзіани, заявив, що демократи дадуть урядові піддержку в його політиці супроти Нікарагви, де державний департамент стоїть за консервативним урядом.

САН ЖОЗЕ, Коста Ріка, 29. грудня. — Президент Коста Ріки, Жімінес, заборонив сьогодні публичну маніфестацію, яку організувано, щоб запротестувати проти вмішання уряду Злучених Держав у справи Нікарагви. Президент каже, що уряд Коста Ріки не може дозволити на ворожу демонстрацію проти приязного уряду.

(Республіка Коста Ріка лежить у центральній Америці, на полудне від Нікарагви.)

НАФТОВІ ЗАКони В МЕКСИКУ ВХОДЯТЬ В СИЛУ 1. СІЧНЯ.

Президент Калес відмовився продовжити речнєць, чого домогалися чужоземні мексиканські компанії.

МІСТО МЕКСИКО, 29. грудня. — Президент Калес відмовився продовжити час на введення в життя нових нафтових постанов, які входять в силу 1. січня. Він сповістив про свою відмову з депеші до ню-йорського головного офісу ріжких нафтових компаній, які мають свої копальні в Мексику. Деякі з цих компаній звернулися були до мексиканського уряду з проською, щоб він продовжив речнєць.

Нафтові компанії пояснюва-

ли, що не можуть безпечно прийняти закона таким, як він є, бо він не охороняє реальності, набутих перед 1917 р. Відмова президента розбила також надії мексиканських нафтових компаній, які внесли апликацію подібну до тої, що була внесена чужоземними компаніями.

Президент Калес каже, що мексиканський уряд є досить ліберальний у введенню в життя закона, який він називає добрим законом, що не нищить ніяких легально набутих прав.

ВЕЛИКІ БУРІ НА ЧОРНОМУ МОРІ.

ОДЕСА, Україна, 30. грудня. — Наспівші сьогодні депеші потверджують вістку про затоплення корабля "Асторія" на Чорному морі, недалеко румунського побережжя, з втратою життя 24 людей, однаке не кажуть, чи це був американський корабель.

Повідомляють також про за-

топлення румунського товарового корабля "Протус" разом з 8 членами її залоги.

Великі снігові бурі, оточені з сильними вітрами, загрожують корабельному рухові на Чорному морі й багато кораблів зовсім не пускалися в дорогу.

ЗАКЛИК ДО ПРОТЕСТУ ПРОТИ ФАШИСТСЬКОГО УРЯДУ ЛИТВИ.

У Москві видано відозву до всіх класово свідомих робітників і всіх ворогів фашизму по цілому світі.

МОСКВА, 28. грудня. — Тут видано відозву до всіх класово свідомих робітників по цілому світі і всіх ворогів фашизму, щоб вони піднесли голосний протест проти литовського фашистського уряду, який завів панування терору проти робітничих провідників. Відозву підписали Кларя Цеткін, Куусінен, Коларов, Прухняк, Реммеле, Еркол, Шмераль, Доріо, Ката-морфі і Рой.

У відозві говориться: "Новий литовський уряд започаткував своє правління розстрілом і вбивством комуністів, бажачи піти за прикладом Болгарії у фізичному винищуванню авангарду пролетаріату й селянства.

"Польський фашизм і бри-

тійський уряд стоять за кулісами.

"Подібні події назирають у деяких інших країнах.

"Ми апелюємо до всіх комуністичних партій, до всіх класово свідомих робітників і всіх ворогів фашизму, негайно забити в тривогу й змобілізувати працюючі маси по цілому світі проти злочинного литовського уряду та його панів в імперіалістичних державах.

"Скоро акція є конечна з боку пролетарських мас. Литовські робітники вже є під мечем пахоків імперіалізму й капіталізму.

Завий литовського уряду, що нібито в Литві пригтовляється більшовицьке повстання, чим уряд виправдує свої вчинки, є звичайними брехнями".

КОЛОНТАЙ ВРУЧИЛА ПОВНОВАСТІ ПРЕЗИДЕНТОВІ МЕКСИКА.

МІСТО МЕКСИКО, 26. грудня. — Олександра Колонтай, повноважна представниця Радянського Союзу до Мексика, була офіційно прийнята мексиканським президентом Калесом. Товаришка Колонтай, якій товаришив Лев Гайкіс, перший секретар радянської амбасад, предложили свої повноважності як представниці радянського уряду.

Товпа, що зібралася коло палати президента, одлескувала Колонтай, коли вона прибула до палати і вишла з неї.

Президент Калес висловив своє вдоволення з того, що має

жінку акредитованим представником до мексиканської республіки.

КАЛЕС ЗАБОРОНИВ ДОВІЗ ЗБРОЇ ДО МЕКСИКА.

МІСТО МЕКСИКО, 23. грудня. — Сьогодні офіційно опубліковано декрет президента Калеса, яким забороняється на один рік довіз всіх воєнних матеріалів до Мексика. Розпорядження негайно входить в силу.

Заборона включає пальну зброю, амуніцію всякого рода, триляній гази й панцирні автомобілі.

РІЖНІ ВІСТИ

МЕНОНІТИ З КАНАДИ ПРИБУЛИ ДО ПАРАГВАЮ.

АСУНЦІОН, Парагвай, 29. грудня. — Триста менонітів імігрантів з Канади прибули сюди сьогодні й були прийняті президентом республіки та іншими високими урядниками з уряду. Президент Аяла виголосив привітну промову й йому відповів провідник імігрантів. (Республіка Парагвай лежить у полудневій Америці.)

ВШАНУВАННЯ АРТИСТКИ М. ЗАНЬКОВЕЦЬКОЇ.

До Ніжиня, де живе тепер М. Заньковецька, послано кіно-робітників, щоб відбити на кіноплівці життя народної артистки. В ніжинському музею утворюють куток ім. Заньковецької, який має зібрати ріжні річі й документи з її художньої й артистичної діяльності. Адміністрація гуртка звертається до всіх громадян, де-б вони не перебували, надсилати до музею все, що має характеризувати життя та мистецьку творчість поважаної артистки.

ГОЛОД В ДАГЕСТАНІ.

ДЕРБЕНТ, Кавказ, С.Р.С.Р., 29. грудня. — Неврожай спричинив голод на великому просторі Дагестану. Голод відбивається також на звіринному життю округа.

УКРАЇНСЬКИЙ БУДИНОК ОСВІТИ В ЛЕНІНГРАДІ.

Дня 22. листопада врочисто відкрився український будинок освіти в Ленінграді. Відкриття осередку української культури в Ленінграді є святом не тільки для Українців, що живуть у ньому, а й для цілої України, бо цей осередок об'єднає українські науки й взагалі культурні сили, що перебувають тепер в Ленінграді, піднесе культурний рівень робітників Українців, зв'язе їх з Україною і ці робітники, таким чином, візьмуть також участь у будівництві нового життя на Україні.

На свято зібрались Українці — робітники, червоноармійці, червонофлотці, студентство, професура, академіки.

ЖЕРТВИ АЛЬКОГОЛЮ.

Протягом 1926 року у Філадельфії померло 300 людей від алкоголю. Смертні випадки були спричинені тим, що в алкоголь була отруя, або за багато його випито.

ЛЕГКИЙ ЗЕМЛЕТРУС.

СІДНІ, Н. С., 29. грудня. — Сьогодні досвіта, о 10 годині пів до першої години, в Сідні й Норт Сідні навістив лег віл землетрус, який не зрив ніякої шкоди.

ТРОХ КОМУНІСТІВ ЗАСУДЖЕНО НА СМЕРТЬ.

БАТАВІЯ, Ява. — Голландсько-індійський трибунал в Батавії засудив трох провідників комуністичного повстання на Яві на кару смерті, одного на досмертну в'язницю, одного на 20 років в'язниці, а багатьох інших на депортацію.

\$6,000,000 ЧИСТОГО ЗИСКУ ЗА ОДИН МІСЯЦЬ.

МОНТРЕАЛ, 29. грудня. — Чистий зиск Сіпіара за місяць листопад 1926 року вносить \$6,749,722. Чистий зиск за 11 місяців цього року вносить \$43,328,944. В минулому році чистий зиск за 11 місяців вносить \$35,327,983.

ЗАКОНОПРОЕКТИ ВІДНОСНО ПРАЦІ В МЕКСИКУ.

МІСТО МЕКСИКО, 29. грудня. — Сенат односторонно прийняв вчора в загальному на черку законопроект про відношення між робітниками а підприємцями, ухвалений палатою післяв минулого року. Тепер сенат буде розбирати законопроект у подробицях.

Законопроект постановляє, що роботодавці повинні ділитися зисками з робітниками, заводять 8-годинний день праці, встановлює винагородження на випадок слабости або каліцтва, накладає числені зобов'язання на роботодавців з наміром установити ліпші умови життя й праці для робітників.

В ЗАЛІЗНИЧІЙ КАТАСТРОФІ ЗГІНУЛО 10 ОСІБ.

САНТІЯГО, Чіле, 29. грудня. — Уряд одержав сьогодні офіційний звіт про залізничну катастрофу в тунелю недалеко Льоти, в полудневу Чіле, в якому сказано, що 10 осіб було убитих і 23 ранених.

ФИЛИПІНЦІ НЕВДОВОЛЕНІ ЗІ ЗВІТУ ТАМСОНА.

МАНІЛА, Філіппінські Острови, 25. грудня. — Газетні з'ясування про вислід слідства над положенням на Філіппінах, яке переводив полк Тамсон на припоручення президента Кулиджа, викликали негодування серед філіппінських провідників.

Особливо невдоволені вони з заяв Тамсона, що побито більшість самих Філіппінців не хочуть повної незалежности від Злучених Держав. Вони кажуть, що така заява неправдива й грубо ображає Філіппінців.

АМНЕСТІЯ ДЛЯ ЖОВНІРІВ БІЛИХ АРМІЙ.

МОСКВА, 23. грудня. — Радянський уряд проголосив амністію для всіх жовнів, що боролися в білих арміях проти радянської влади. Амністія не відноситься однаке до тих, що живуть поза кордонами Радянського Союзу, а ні до офіцерів. Амністією обняті жовніри, що боролися в рядах Врангя, Петлюри, Юденіча, Колчака, Денікіна й Семенова.

В НАСЛІДОК ЕКСПЛОЗІЇ ЗГОРІЛИ З РОБІТНИКАМИ.

ВЕНТУРА, Каліф., 28. грудня. — В збірнику Джерард Петроліум Компані експлуатувала газоліна і повставший вогонь захопив групу робітників, з яких три згоріли на смерть, а три інші були так попечені, що правдоподібно померуть. Кількох робітників були менше попечені.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ПЕРЕБИРАЮТЬ КОНТРОЛЬ НАД ПАНАМОЮ.

В сенаті є для ратифікації тайний договір, який фактично робить Панаму колонією Злучених Держав.

ВАШИНГТОН, 26. грудня. — В руках сенату є для ратифікації тайний договір, який встановлює офензивний і дефензивний союз між Злученими Державами а Панамою.

Пакт є заключений головно для того, щоб дати змогу Злученим Державам ліпше охоронити Панамський канал на випадок війни.

На підставі договору Панама годиться: "Республіка Панама буде уважати себе в стані війни на випадок всякої війни, в якій Злучені Держави будуть брати участь".

Головні точки угоди такі: 1) Злучені Держави будуть мати юрисдикцію над контролю комунікації при допомозі радія, літаків, авіаційних центрів і воздухоплавання у центральній зоні.

2) Над каналовою зоною можна уживати лише літаків, що належать до держав Панами або Злучених Держав і мають дозвіл обох урядів.

3) Злучені Держави мають визначувати, які особи можуть замешкувати на стало в каналовій зоні.

4) Злучені Держави можуть свобідно уживати всіх міст і портів Панами й Кольону.

5) Американське військо може весь час свобідно переходити і переїздити через Панаму. 6) Частину острова Мананільо на Атлантику дистанції Злучені Держави, які задержують право закупити додаткові землі. 7) Кожна сташія радія в Панами, одержуюча й висилаюча, буде під інспекцією і цензурою Злучених Держав.

В КРУГАХ ЛІГИ НАЦІЙ КРИТИКУЮТЬ ЗАКЛУЧЕНИЙ ДОГОВІР.

Панама належить до Ліги Націй, а після підписаного пакту мусить робити те, що каже Америка.

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 24. грудня. — Договір Злучених Держав з Панамою стрінувся в урядових кругах Ліги Націй з гострою критикою. Кажуть, що він суперечить постановам Ліги, до якої належить панамська республіка.

З договору виходить, що Панама виконає все те, що й прикаже уряд Злучених Держав. А з того може виникнути велике непорозуміння, особливо тоді, коли-б прийшло до війни між Америкою а одною з тих держав, що належать до Ліги.

Всяке знехтування постанов Ліги з боку Злучених Держав може викликати світовий конфлікт, бо Ліга Націй вважає себе міжнародною інституцією, організованою нібито для вдержання світового мира.

Прихильники Ліги Націй зазначають, що Злучені Держави творять свою власну лігу при допомозі Пан-американської Юнії, в якій вони відіграють домінуючу роль.

А Вашингтонський кореспондент одної з лондонських газет повідомляє, що після заключення панамсько-американського договору Панама не може оставити довше в Лізі Націй, бо вона не зможе виконувати своїх зобов'язань супроти Ліги.

УРЯД ЮГОСЛАВІЇ ХОЧЕ ЗАВЕСТИ ВІЙСЬКОВУ ДИКТАТУРУ.

БІЛГОРОД, Югославія, 26. грудня. — Премієр Узуневич старається скласти новий кабінет і втягнути до нього також Хорватів і Словінців.

Словінський провідник др. Корощек заявив вже свою згоду вступити до кабінету, а є познаки, що згодиться це зробити й Стефан Радіч, провідник Хорватів.

БІЛГОРОД, Югославія, 28. грудня. — В багатьох кругах говорять, що новий уряд Узуневича старається завести військову диктатуру в Югославії.

Югославська преса гостро критикує новий уряд, головно через те, що в кабінеті є двох генералів і чотирох непарламентарних міністрів. В цьому вона добуває небезпеку занехання цивільного уряду. Предсказують нову політичну кризу й уважають, що новий уряд буде при владі лише короткий час.

З ДІЯЛЬНОСТІ УКР. АКАДЕМІЇ НАУК.

Український геологічний комітет дістав запрошення взяти участь у другому Весесозному з'їзді по вивченню природних та продукційних сил і народного господарства.

Зоологічна секція Інституту наукової мови при У.А.Н. закінчила редактування двох томів зоологічного номенклатурного словника. Перший том щими днями виходить у виданню Державного Видавництва України.

Етнографічна комісія У.А.Н. збирала цінні фольклорні матеріали — перекази, пісні, прислів'я, спогоди — з першої революції 1905 року.

У.А.Н. організує велику зоологічну експедицію до Усурійського краю. Організований 1925 р. при І.Н.О. (Інститут Народної Освіти) гурток культури українського слова провадить широку роботу. Члени гуртка зібрали цінний діалектологічний матеріал по селах. До У.А.Н. передано понад 1,000 слів на картках, що їх записали члени гуртків.